

AÇIKSÖZ GAZETESİNE GÖRE MİLLİ MÜCADELE DÖNEMİNDE ANKARA

Mehmet Serhat YILMAZ

Prof. Dr. Kastamonu Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü, Kastamonu

Özet

Milli Mücadele dönemi Anadolu basını içerisinde Açiksöz gazetesi önemli bir yere sahiptir. Açiksöz gazetesi Kastamonu'da 15 Haziran 1919 tarihinde yayınlanmaya başlamış ve 14 Aralık 1931 yılında kapanmıştır. Kastamonu'da süreli yayın olarak 12 yıl hayatını sürdüren Açiksöz'ün son sayısı 2770 numaralıdır.

Bu çalışmada, Millî Mücadele Döneminde Ankara'nın siyasî, sosyal, iktisadi ve benzeri yönleriyle Açiksöz gazetesine yansımaları ele alınmıştır. Çalışma, gazetenin taranması suretiyle elde edilen verilere dayandırılmıştır. Gazetede yer alan Ankara konulu verilerin çoğunlukla haber ağırlıklı olduğu anlaşılmaktadır.

Gazetede Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin açılması ve faaliyetleri, Mustafa Kemal Paşa'nın çalışmaları düzenli olarak haber şeklinde verilmiştir. Bu dönemde Ankara'nın siyasi konumu sebebiyle şehre gelip giden bürokratlar, askerler, diplomatlar, meşhur kişiler ve gazetecilere ait bilgiler Açiksöz'de yer bulmuştur. Anadolu Ajansı'nın kuruluşu haber verilmiş, Ankara'da yayınlanan Hâkimiyet-i Milliye, Emek, Anadolu Duygusu adlı gazeteler ile Kalem, Bozkurt, Sebilürreşad ve Anavatan dergilerinin tanıtımı yapılmıştır.

Eğitim konularında Maarif Kongresi, Maarif Vekâleti tarafından başlatılan Âli Dersler, Ziraat Mektebi ve Zabıta Mektebi konulu haberler, Ankara'nın imar işleri, Ankara Belediyesi'nin faaliyetleri gazeteye yansımıştır. Ayrıca Ankara İstiklal Mahkemesinin çalışmaları ve kararları, dış politik konularda sefaret heyetleri ile gelip gidenler, cephe haberleri, Hilâl-i Ahmer, Himâye-i Etfâl Cemiyeti'nin teşkil olunması ve faaliyetleri, ahilik müessesesi, miting ve tezahüratlar, kaza ve yangın haberleri gibi çeşitli konular gazeteye haber olarak yansımıştır.

Sonuç olarak, Açıksöz gazetesinde Milli Mücadele döneminde Ankara'nın sosyal, siyasal, eğitim ve iktisadî konularda durumu hakkında bilgilere ulaşılmaktadır. Bu bilgiler Ankara tarihi konusunda çalışma yapacak olanlar için yardımcı kaynak işlevi görebilirler. Ayrıca Açıksöz'ün yerel bir gazete görünümünde olmasına karşın Kastamonu dışında Milli Mücadele hareketi sırasında ulusal ve bölgesel nitelikli yayınlar yaptığı da anlaşılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Açıksöz, Basın, Ankara, Milli Mücadele

ANKARA IN THE NATIONAL STRUGGLE PERIOD ACCORDING TO AÇIKSÖZ NEWSPAPER

Abstract

In Period of National Struggle in Anatolia press, Açıksöz newspaper has an important place. Açıksöz newspaper in Kastamonu began running on June 15, 1919 and it was closed in December 14, 1931. 12 years has continued to Açıksöz published. Last number of Açıksöz newspaper is the number 2770.

In this study, the National Struggle Period Ankara's political, social, economic and other aspects examined to Açıksöz newspaper reflected. Obtained from the paper work is based on data in the Açıksöz. On the newspaper is took place the news on Ankara.

In this study, political, social and economic issues of Ankara were evaluated during the National Struggle Period, according to Açıksöz newspaper. The study is based on the data obtained from the examination of the journal. The news about Ankara in the newspaper is mostly news.

Opening of the Grand National Assembly of Turkey and activities, Mustafa Kemal Pasha's work is regularly given in the form of news. In this period, information about bureaucrats, soldiers, diplomats, famous people and journalists who came to the city due to Ankara's political position was found in Açıksöz. It was reported the establishment of the Anatolian Agency, the newspapers titled "Hâkimiyet-i Milliye", "Emek", "Anadolu Duygusu", "Kalem", "Bozkurt", "Sebilürreşad" and "Anavatan"

were published in Ankara. News on various topics reflected in the newspaper. These; education topics include the “Maarif Congress”, news from the Ministry of Education, news about “Ziraat Mektebi” and “Zabıta Mektebi”, activities of the Ankara Municipality.

As a result, during the period of the National Struggle, information about the situation in social, political, educational and economic issues is reached in the Açıksöz newspaper. This information can serve as an auxiliary resource for those who will study the history of Ankara. It is also understood that although Açıksöz is in the view of a local newspaper, it has published national and regional publications within the scope of the National Struggle movement besides Kastamonu.

Keywords: Açıksöz, Newspaper, Press, Ankara, National Struggle.

Giriş

Açıksöz gazetesi Milli Mücadele Dönemi ve Türkiye Cumhuriyeti tarihi açısından önemli bir yere sahiptir. Milli Mücadele hareketi sırasında Kastamonu’da kamuoyu oluşturma, işgallere karşı Anadolu’da protesto mitinglerinin yapılması sürecinde Kastamonu’da yapılan miting ve protestoların duyurulması gibi pek çok konuda bilgiler gazetede bulunmaktadır (Şahingöz, 1989:133-143, Şahingöz, 2002). Açıksöz gazetesi Kastamonu’da 15 Haziran 1919 tarihinde yayınlanmaya başlamış ve 14 Aralık 1931 tarihinde kapanmıştır. Kastamonu’da süreli yayın olarak 12 yıl yayın hayatını sürdürmüştür. Açıksöz başyazarı olan Hüsnü Açıksöz gazetenin önemini şu şekilde ifade etmiştir: “İstiklâl Harbi’nde Kastamonu gazeteleri deyince akla evvela Açıksöz gelir... Bu gazete Kastamonu’nun Kuva-yı Milliye ile birleşmesinden sonra yazılarını çoğalttı, sütunlarını genişletti. Haftada bir kere ve bir yaprak çıkarken, bu birleşmeden sonra dört sahife olarak, haftada iki kere çıkmaya başladı. İstanbul gazetelerinin Anadolu’ya girmesi yasak edildikten sonra da, her gün çıkmaya başladı. Gazetenin 1920-1922 senelerinde dağılma sahası çok genişledi. Basım sayısı bin beş yüzü geçti. Zonguldak, Sinop, Çankırı vilayetleri ile Kastamonu’nun, daha doğrusu Kuzey Anadolu’nun garp kısmının biricik gazetesi oldu. Zonguldak ve İnebolu muhabirleri İstanbul haberlerini, Ankara muhabiri de Ankara haberlerini çok çabuk veriyorlar ve böylece

İstanbul gazetelerinin yokluğu hiç de duyulmuyordu.” (Açıksözcü, 1933: 88, Demircioğlu, 1973, Özçelik, 1989:109-114)

Gazetenin sahibi Hamdi Çelen, sorumlu müdürü Hüsnü Açıksöz 'dür. Basıldığı yer ise Kastamonu Vilâyet Matbaası'dır. 1919 Temmuzunun ilk haftasında matbaa işçilerinin greve gitmeleri sonucu 4. sayısı teksir makinesinde çoğaltılmıştır. 16 Eylül 1919 tarihinden sonra Kastamonu'nun Kuva-yı Milliye ile birleşmesiyle 21 Eylül tarihli 13. sayıdan sonra Açıksöz, dört sayfa olarak yayınlanmaya başlamıştır. 1920 yılının kışı çok şiddetli geçtiğinden dolayı o yıl İnebolu yolu kapanmış, İstanbul'a sipariş edilen kâğıtlar gelmediği için 14 Şubat 1920 tarihli 34. sayıdan itibaren Açıksöz, tek yaprak olarak birinci hamur kâğıda basılmıştır. Açıksöz, 21 Mart 1920 tarih ve 39. sayıdan itibaren tekrar dört sayfa olarak çıkarılmaya başlanmıştır. 49. sayıdan itibaren ise Pazartesi ve Perşembe günleri olmak üzere haftada iki gün olarak çıkarılmaya başlanmıştır. Açıksöz 9 Mart 1921 tarih ve 128. sayıdan itibaren cumartesi günleri hariç her gün yayınlanmaya başlamıştır. Ebadı aynı kalmakla birlikte sayfa adedi dörtten ikiye inmiş, sütun adedi ise dörtten beşe çıkmıştır. 1 Nisan 1921 tarihinde yayınlanan 149. sayıdan itibaren ebadı 41x57'ye büyütülmüş, sütun adedi ise beş olarak kalmıştır. Açıksöz'ün 261. sayısından itibaren başyazarlığına Hüsnü Açıksöz yerine İsmail Habib (Sevük) gelmiş ve her gün bir makale yayınlamıştır. 16 Aralık 1922 tarihli 609. sayısından itibaren başyazarlığa Dr. Fazıl Berki (Tümtürk) getirilmiştir. Dr. Fazıl Berki, 12 Aralık 1924 tarihli 1237. sayısına kadar resmen Açıksöz'ün başyazarlığını yapmıştır. Bu tarihten sonra gazetede başmuharrir kaydı kaldırılmıştır. Yeni harflerin kabulü üzerine Açıksöz'ün, 5 Haziran 1928 tarihli 2271. sayısından itibaren bazı tarihleri yeni harflerle yayınlamış, 9 Eylül 1928 tarihli 2341. sayıdan itibaren ilk defa yeni harflerle dizilmiş bir haber yayınlamıştır. Daha sonraları 5 Aralık 1928 tarih ve 2411. sayıdan itibaren tamamen yeni harflerle yayınlanmaya başlanmıştır. Nihayet Açıksöz'ün 14 Aralık 1931 tarihinde 2770. Sayısı yayınlandıktan sonra kapanmıştır. (Söylemez, 1993:412-414).

Açıksöz'de yazı yazar başlıca şahsiyetler şunlardır: Hüsnü Açıksöz, Ahmet Talat (Onay), Abdulahad Nuri, İsmail Habib (Sevük), İsmail Hakkı

(Uzunçarşılı), Tahir Karauğuz, Fazıl Berki (Tümtürk), Ubussalah Rifat (Urkaya), Talat Mümtaz (Yaman), Mehmet Behçet, Yusuf Niyazi, Orhan Şaik (Gökyay), Rifat Ilgaz, Arif Nihat (Asya), Hasan Fehmi (Turgal), Mehmet Akif (Ersoy), Enver Kemal, Mustafa Selim (İmece), Nüzhet Haşim (Sinanoğlu), Tahsin Nahid (Uygur).

Yukarıda ifade edilen belli başlı isimler dışında yazıları az da olsa Açıksöz'ün çok geniş bir yazar kadrosuna sahip olduğu anlaşılmaktadır. Bunların bir kısmı diğer yayınlardan alıntı yapılan yazarlar, bir kısmı vilayete gelip giden kişiler ve memurlardan müteşekkildir. Açıksöz gazetesinde Anadolu Ajansı'ndan alınan duyuru ve haberler, Hâkimiyet-i Milliye ve Son Posta gibi gazetelerden alıntı yapılan yazılar da bulunmaktadır. Örneğin Ağaoglu Ahmet ve Besim Atalay'ın adıyla yayınlanmış iktibas yazılar vardır.

Açıksöz gazetesinde tespit edebildiğimiz çeşitli alanlarda yazılar yazan ve şehrin kültürlenmesine katkı sağlayan diğer isimler şunlardır. Parantez içerisinde verilen rakamlar belirlenebilen yazılar için kullanılmıştır. Sağlık alanında Dr. Ferruh Niyazi (8), Dr. Zekai Muammer (8), Dr. Fahrettin Mustafa (3), F. Mustafa (1), Dr. Hıfzı Nuri (3), Dr. Kemal (3), Dr. Ferit (1), Dr. Ali Orhan (1), Dr. Vahit (1).

Ziraat alanında belirleyebildiğimiz isimler ise şunlardır: Tavuk Enstitüsü şefi İbrahim (1), Vilayet Ziraat Müdürü Ahmet Hilmi (1), Ahmet Hamdi (1), A.H. (7), Ziraat Muallimi, ziraat konulu yazılarıyla Muharrem Hayri, arıcılık alanında Rıza Tevfik, çeltik konusunda Ahmet Razi, Baytar Nail Rıza.

Öğretmenlerden yukarıda bahsedilenlerin dışında muallim unvanıyla yazı yazarlar şunlardır: Muallim Şevki, Muallim İhsan, Muallim Rahmi, Musiki Muallimi Bedri (7), Muallim İsmail Hakkı ve Muallim A.N. Açıksöz gazetesinde yayınlanan hikâyeler de bulunmaktadır. Hikâyeler, Enver Kemal (4), Afife Kemal (1), Fazıl Hüseyin (1), M. Sami (1) Beye aittir.

Açıksöz'de Millî Mücadele dönemi Kastamonu'ya gelen ünlü simalarla yapılan mülakatlar yayınlanmıştır. Yine dönemin tanınmış isimlerinden olup ulusal basında yazıları bulunan meşhurların yazılarından alıntı yapılan yazılar da bulunmaktadır. Örneğin, Cumhuriyet'ten Yunus Nadi, Hâkimiyet-i Milliye'den Besim Atalay, Son Posta'dan Ağaoglu Ahmet gibi...

Ayrıca Aka Gündüz, Tefvik Fikret, Abdullah Cevdet, Ruşen Eşref, Celal Nuri, Falih Rıfki, Köprülüzade Mehmet Fuat, Burhan Asaf, Şukûfe Nihal ve Behçet Kemal sayılabilir.

Açıksöz gazetesinde ayrıca yayınlandığı süre içerisinde ülke genelinde meşhur olan şairlerden alınan şiirler de bulunmaktadır. Örneğin, Ziya Gökalp, Nazım Hikmet, Mehmet Emin, Orhan Seyfi, Samih Rifat, Mithat Cemal, Süleyman Nazif ve Erzurumlu Emrah. (Yılmaz, 2016: 58-59).

2011-2012 yılları arasında Açıksöz gazetesinin bazı sayıları eksik olmakla birlikte 2709 sayısı üzerinden hareketle Kastamonu Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü lisans öğrencileri tarafında lisans tezi olarak çalışılmıştır. Bu çerçevede gazetede yer alan konuların kısa izahatıyla birlikte bir bibliyografyası çıkarılmış ve 28 ciltten oluşan bir külliyat ortaya çıkmıştır. Araştırmacılar için ilgili çalışmalara Kastamonu İl Halk Kütüphanesi ve Kastamonu Üniversitesi Kütüphanesi'nden ulaşılabilir.

Açıksöz gazetesinde Milli Mücadele Döneminde Ankara konulu yazılar belirli konu başlıkları altında yapılandırılarak aşağıda verilmiştir.

1-Basın Konusu ve Tanıtımı Yapılan Süreli Yayınlar

Açıksöz gazetesinde Ankara'da yayına başlayan veya yayın aşamasında olan gazete ve dergilerin tanıtımları yapılmıştır. Bu çerçevede Hâkimiyet-i Milliye, Emek, Anadolu Duygusu, Anadolu'da Yenigün adlı gazeteler ve Anavatan, Sebilürreşad, Bozkurt ve Kalem dergilerinin tanıtımları yapılmıştır.

“Hâkimiyeti Milliye Gazetesi”, Açıksöz, Sayı:31, (25 Kânûn-ı Sâni 1336), s.4. (Ankara'da intişara başlayan Hâkimiyet-i Milliye gazetesi hakkında bilgi veren haberdir.)

“Ankara'dan Tebşîr Olunur”, Açıksöz, Sayı:67, (2 Ağustos 1336), s.1. (Yeşil Ordun'un Hasankale'ye ulaşması hakkında Kastamonu'ya telgrafla bildirilen haberdir)

“Emek Refikamız” , Açıksöz, Sayı: 115, (24 Kanun-i Sani 1337), s. 2. (İştirakiyun Fırkası'nın yayın organı olmak üzere Ankara'da Emek namıyla yeni bir gazete çıkarması hakkında bilgi verilmektedir.)

“Anadolu Duygusu”, Açıksöz, Sayı: 128, (9 Mart 1337), s. 1. (Ankara’da neşriyata başlayan Anadolu Duygusu adlı gazete hakkında tanıtım bilgisi verilmektedir.)

“Kalem”, Açıksöz, Sayı: 215, (22 Haziran 1337), s. 2. (Ankara’da neşredilen Kalem mecmuasını tanıtan ve tavsiye eden haber ve tanıtım yazısıdır)

“Bozkurt Mecmuası”, Açıksöz, Sayı:232, (12 Temmuz 1337), s.2. (Ankara’da haftalık olarak basılan Bozkurt namı bir mecmuanın neşriyatı hakkında bilgi verilmiştir.)

“Bozkurt”, Açıksöz, Sayı: 206, (12 Haziran 1337), s.1. (Ankara’da Bozkurt namı bir gazetenin neşriyata başlayacağı hakkında bilgi verilmiştir.)

“Ankara’da İlk Akşam Gazetesi”, Açıksöz, Sayı: 226, (5 Temmuz 1337), s.2. (Konya’da çıkan gazetenin pek yakında Ankara’da akşamları intişar edeceği hakkında Yenigün gazetesinden alınan haberdur.)

“Sebilürreşad”, Açıksöz, Sayı: 368, (25 Kânûn-ı Evvel 1337), s.1. (Sebilürreşad’ın Ankara’da neşre başladığı Mehmet Akif ve Eşref Edip’in kıymetli şiir ve makalelerini ve birçok kalem erbabının bulunduğu Sebiürreşad’ı okuyuculara tavsiye eden haberdur.)

“Anadolu’da Peyâm-ı Sabah”, Açıksöz, Sayı:369, (26 Kânûn-ı Evvel 1337), s.2. (Ankara’ya giden Akagündüz Bey Anadolu’da “Peyam-ı Sabah” adlı mizahi bir gazetenin imtiyazını almış olduğu bildirilmektedir.)

“Anavatan Mecmuası”, Açıksöz, Sayı:533, (16 Temmuz 1338), s.2. (Ankara’da on beş günde bir çıkan gazete tanıtım haberdur.)

“Şarkın Sesi Refikamız”, Açıksöz, Sayı:557, (17 Ağustos 1338), s.2.

“Anadolu Ajansı”, Açıksöz, Sayı:42, (11 Nisan 1336), s.1. (Ankara’da Anadolu Ajansı unvanıyla yeni bir müessesinin vücuda getirilmesi hakkında bilgi veren haberdur. 6 Nisan 1920 tarihinde Anadolu Ajansı kurulmuştur. Yazıda “Ankara’da salahiyettar zevattan mürekkep bir heyet-i mahsusa idaresinde Anadolu Ajansı unvanıyla bir müessese vücuda gelmiştir. Ajans Heyet-i Temsiliyenin menâbi-i asliye ve mevsûkasına malik olduğundan vereceği havadisleri en mevsuk ve en şayan-ı itimad menâbiden toplayacağını ümit eder ve hayati bir meselenin bu suretle hal olunmasından dolayı teşekküllerimizi takdim ederiz” denilmektedir.)

“Ankara Gazeteleri ve Sakarya Muzafferiyeti”, Açıksöz, Sayı:581, (16 Eylül 1338), s.1. (Sakarya zaferinin yıl dönümü olduğu bu yüzden Ankara gazetelerinin Sakarya zaferi ile ilgili görüşleri ele alan yazılar yazdıkları hakkında bilgi vermektedir.)

“Ankara Matbuatının Mütalaatı”, Açıksöz, Sayı:111, (13 Kanun-i Sani 1337), s.4. (Garp Cephesi hareketiyle meşgul oldukları sırada Yeni Gün ve Hâkimiyet-i Milliye gazeteleri henüz düşmanın ricatı haberi vasıl olmadan evvel yazılmış makalelerde mütalaa beyan etmesi, garp cephesinde cereyan eden muharebenin kahraman Türk ordusunun fedakârlığı sayesinde lehte inkişaf etmesi, garp cephesinde kazanılan bu zaferden sonra milletin iki ders çıkarması gerektiği ifade edilmiştir. Bunlardan birincisinin Avrupa matbuatının şarkta barışın sağlanmasının Sevr Antlaşması'nın uygulanması ile sağlanacağı görüşünün artık önemini yitirdiği, ikincisinin ise Ethem ve kardeşlerinin milletin ve vatanın zor günlerinde Yunanlılarla iş birliği yaptığı ve bunun kamuoyu tarafından iyi anlaşılması gerektiği vurgulanmaktadır.)

2-Eğitimle İlgili Konular

İbrahim Hakkı, “Propaganda Mektebi Münasebetiyle”, Açıksöz, Sayı:104, (20 Kânun-ı Evvel 1336), s.3-4. (Ankara'daki bir gazetenin açılacak olan mektebin bir propaganda mektebi olduğunu yazdığından, Almanya, İngiltere, Fransa, Amerika vesair misyoner mekteplerinin bir propaganda tahsil yerinden başka bir şey olmadığı ve propaganda mekteplerinde yapılanlardan, Birinci Dünya Savaşını kazanan İngiltere'nin kazanmasının sebebinin Propaganda Mektepleri olması hakkında bilgi verilmiştir.)

“Ali Dersler ve Konferanslar”, Açıksöz, Sayı: 226, (5 Temmuz 1337), s.2. (Ankara'da Ağustos ayının başında açılacak olan âli derslerin programı için yapılan toplantı ve seçilen üyeler hakkında haberdir. Beş kişilik bir Encümen-i Müderrisîn için gizli oylama yoluyla Ziya Gökalp, Yusuf Akçura, Mahmut Esad, Mehmet Vehbi ve Cemal Hüsnü seçilmişlerdir. Ayrıca beş kişilik bir konferans heyeti de seçilmiştir. Bunlar: Ruşen Eşref, Nafi Atuf, Edip Niyazi, Cemal Hüsnü Beylerden müteşekkildir.)

“Ankara'da Hukuk Mektebi”, Açıksöz, Sayı: 394, (24 Kânûn-ı Sâni 1338), s.1. (Kastamonu milletvekili Abdülkadir Kemalî Bey'in Ankara'da bir hukuk

mektebi açılması talebi olmuştur. Konunun meclis genel kurulunda 1922 yılı bütçesi görüşülürken tekrar ele alınacağı haberi verilmektedir. Ancak Hukuk Mektebi 1925 yılında açılabilmiştir.)

“Ziraat Müdüriyetinden”, Açıksöz, Sayı:374, (1 Kânûn-ı Sâni 1338), s.2. (Ankara’da Ziraat Mektebi açıldığı hakkında haberdır.)

“Ankara Ziraat Ameliyat Mektebine Kayıt ve Kabul Şerâiti”, Açıksöz, Sayı:563, (24 Ağustos 1338), s.2. (Ziraat Mektebi’nin süresi ve kayıt şartları hakkında bilgi veren duyurudur.)

Süha Zâhir, “Mağdur-ı Memuriyet, Fâidesiz Memurlar”, Açıksöz, Sayı:57, (28 Haziran 1336), s.1-2. (Müstear isimle Ahmet Talat (Onay) tarafından yazılan yazıdır. Halkın kocakarı ilaçları kullanıp canını hiçe saydığı, bazı sahtekârların doktorum diyerek halkı aldattığı, Sıhhiye Vekâleti’nin Ankara’da Küçük Sıhhiye Memurları Mektebi’ni açmak üzere olduğu, doktorların altı ayda 800 kuruş alırken dört ay hastanede çalışan sıhhiye memurlarının 800 ve 1000 kuruş aldığı ve bu sorunun halledilmesi gerektiğinden hakkında bilgi veren yazıdır.)

Açıksöz, Sayı:229, (9 Temmuz 1337), s.2. (Ankara, Konya, Kastamonu, Sivas ve Trabzon Sultanî Mektepleri dışında kalanların ilga olunduğu hakkında bilgi veren haberdır.)

“Maarif Kongresi”, Açıksöz, Sayı:244, (27 Temmuz 1337), s.2. (Ankara’da toplanan Maarif Kongresi’nin Temmuz ayının yirmi birinci son toplantısını yaptığı hakkında bilgi veren haberdır.)

“Ankara’da Umûr-ı Şarkıye Mektebi”, Açıksöz, Sayı:392 , (22 Kânûn-ı Sâni 1338), s.2. (Yenigün gazetesinden alınan bir habere göre okulun yakında açılacağı, muhtelif şark lisanları ve şark ülkeleri hakkında tedris faaliyetinde bulunacağı haberdır.)

“Ankara’da”, Açıksöz, Sayı:418, (21 Şubat 1922), s.1. (20 Şubat 1922’de Jandarma Zabıta Mektebi’nin resmi açılışının yapılması hakkında haberdır.)

3-Siyasi Konular

TBMM’nin açılması, seçimler ve Meclis’in çalışması ve faaliyetleri hakkında haberlere yer verilmiştir. Bu dönemde gazetede Müdafaa-ı Hukuk Cemiyeti faaliyetleri, tebliğler, beyannameler ve telgraflar yer almaktadır.

“Ankara’da Salahiyet-i Fevkalade Haiz Bir Meclis”, Açıksöz, Sayı:39, (21 Mart 1336), s.2-3. (Ankara’da on beş güne kadar içtima edecek olan salahiyeti fevkalade meclis azalarının intihapları hakkında Heyet-i Temsiliyeden gelen talimatnameden, İstanbul’un işgaliyle Meclis-i Mebusân’ın dağılması üzerine saltanatın ve Osmanlı Devleti’nin istiklalini temin için Ankara’da fevkalade bir meclisin açılacağı hakkında haberdir.)

“Meclis-i Fevkalade”, Açıksöz, Sayı:41, (4 Nisan 1336), s.1. (İntihapları icra olunan fevkalade meclis azalarının hareket ederek Ankara’da içtima edecek mecliste vatanın istiklali ve millet için çalışacağı hakkında bilgi verilmektedir.)

4-Adli Konular

“Ankara İstiklal Mahkemesi’nde”, Açıksöz, Sayı:105, (23 Kânûn-ı Evvel 1336), s.4. (Ayaş karyesinden bir kişinin cepheden sonra hapisneden de firar ederek cezalandırılması hakkında bilgi verilmektedir.)

“Kangırı Yolunda Şekavet”, Açıksöz, Sayı:79, (20 Eylül 1336), s.1. (Ankara’dan Çankırı’ya giden yolcuların eşkiya tarafından soyulması hakkında haberdir.)

“Ankara’da İdam”, Açıksöz, Sayı:113, (20 Kanun-i Sani 1337), s.2. (İngilizler ve Yunanlılara casusluk ettiği anlaşılan kişinin mahkemece idam cezasına çarptırılması ve infazın Ankara’da gerçekleştirilmesi hakkında bilgi verilmektedir.)

“Ankara’da İdam”, Açıksöz, Sayı: 120, (10 Şubat 1337), s.4. (Halkı firara teşvik eden, harpten firar edip bu sırada jandarmaya silahlı saldırıda bulunan İbrahim oğlu Süleyman’ın görülen mahkemesi neticesinde idamına karar verilmesi hakkında bilgi verilmektedir.)

“İstiklal Mahkemelerinin Tatil-i Faaliyeti Münasebetiyle”, Açıksöz, Sayı:123, (21 Şubat 1337), s.1. (İstiklal Mahkemelerinin Ankara İstiklal Mahkemesi hariç faaliyetlerine bir süre ara vermesi, İstiklal Mahkemelerinin ihtiyaçtan meydana geldiği, casusluğun, hıyanetin, firarın ve şekavetin büyük ölçüde arttığı bir dönemde TBMM’nin ülkede huzur ve istikrarı sağlamak amacıyla istiklal mahkemelerini kurması konulu yazıdır.)

“İstiklal Mahkemelerinin Tatil-i Faaliyeti”, Açıksöz, Sayı:123, (21 Şubat 1337), s.2. (Ankara İstiklal Mahkemesi hariç ülkedeki diğer istiklal mahkemelerinin faaliyetlerine bir süreliğine nihayet verilmesi hakkında Türkiye Büyük Millet Meclisince alınan karar duyurulmuştur.)

5-Dış Politika Konuları

Bu başlık altında dış politika konulu gelişmeler, elçilik heyetleri ve açılan elçilik haberlerine yer verilmiştir.

“Fransızlar Ankara’ya Sefir Gönderiyorlar” , Açıksöz, Sayı:156, (11 Nisan 1337), s.2. (Fransa hükümetinin TBMM hükümeti ile temasta bulunmak üzere elçi göndermeleri hakkında bilgi verilmektedir.)

“Bolşevik Sefiri Ankara’ya Geldi”, Açıksöz, Sayı:124, (24 Şubat 1337), s.4. (Rusya tarafından Ankara’ya elçi olarak gönderilen Medivani’nin Ankara’ya gelmesi hakkında haberdır.)

“Bolşeviklerin Ankara Sefiri”, Açıksöz, Sayı:169, (26 Nisan 1337), s.1. (Rus Sovyet hükümetinin Ankara elçisini değiştirmeye karar vermesi hakkında haberdır.)

“Afgan Sefaret Heyeti”, Açıksöz, Sayı:164, (20 Nisan 1337), s.2. (Ankara’ya gelmekte olan Afgan sefaret heyeti arasında Ahmet Han, Mevlana Mansur Han gibi isimlerin bulunması hakkında haberdır.)

“Murahaslarımız Ankara’ya Vasil Oldular”, Açıksöz, Sayı:169, (26 Nisan 1337), s.1. (Londra’dan dönen Türk delegelerin Ankara’ya vasil olmaları hakkında haberdır.)

İsmail Habib, “Ankara Diplomasisi”, Açıksöz, Sayı:311, (17 Teşrin-i Evvel 1337), s.1. (Avrupa diplomasisinin işleyişi hakkında bilgi vermektedir. Habib Sevük yazısında; “...diploması o hale geldi ki her diplomattan bir fırlıdakçı ve her fırlıdakçıdan bir diplomat yetişti! Hâlbuki Ankara diplomasisinin ne kadar temiz, sefirlerin ne kadar dost, söylenen nutukların ne kadar samimi ve yaptığı muahedeler ne kadar açık ve riyasızdır... Wilson saf ve temiz bir diploması istemişti, Ankara bunu yaptı. İsteyip görmemek Wilson’un, yapıp göstermek Ankara’nın kısmeti oldu... Ankara’da da bir diploması var. Oraya da sefirler geldi, orada da nutuklar söyleniyor, orada da siyasî muahedeler yapıldı. Fakat yalnız o diploması ne kadar temiz, oradaki sefirler ne kadar dost, orada söylenen nutuklar ne kadar samimî, oranın yaptığı muahedeler

ne kadar açık ve yansızdır. Avrupa diplomasisindeki yalancılığa bedel, Ankara’da doğruluk, ondaki maskeli riyaya bedel bunda açık bir samimilik, oradaki dış gıcirtılarına bedel burada bir kardeş emniyeti var.” Demektedir.

Madam Gaulise, “Esir İstanbul!”, Açıksöz, Sayı:362, (18 Kânûn-ı Evvel 1921), s.1. (Ankara’da bulunan Fransız gazeteci Gaulise’in İstanbul’daki İngiliz yanlıları ve Damat Ferit’in hareketleri hakkında Paris’in en meşhur gazetelerinden birinde yayınlanan makalesi olup Hâkimiyet-i Milliye gazetesinden iktibas olarak alınmıştır.)

“Ankara’da Rus Ticaret Şubesi”, Açıksöz, Sayı:418, (21 Şubat 1922), s.1. (Ankara’da Rus Sovyet Hükümeti tarafından tesis edilen Ticaret Şubesinin açılışını anlatan haberdir.)

“Kırım Ankara’ya Heyet Gönderiyor”, Açıksöz, Sayı:414, (16 Şubat 1922) s.2. (Kırım’ın, Sovyet Rusya tarafından tamamen müstakil olarak tanınması ve Kırım Hükümeti’nin Türkiye’ye heyet göndermesi konulu yazıdır.)

“Madam Gaulise Ankara Muhabiri”, Açıksöz, Sayı:149, (3 Nisan 1337), s.2. (Gaulise’in bazı Avrupa gazetelerinin muhabirliğini yapmak için Antalya’ya geçtiği hakkında bilgi verilmektedir.)

6-Bayındırlık Konuları

“İnebolu Ankara Yolu”, Açıksöz, Sayı:131, (13 Mart 1337), s.1. (Ankara İnebolu yolunda otomobil ve kamyon işleyebilmesi için 1921 bütçesinden tahsisat yapılması hakkında haberdir.)

“İnebolu Ankara Yolu”, Açıksöz, Sayı:196, (27 Mayıs 1337), s.2. (İnebolu Ankara yolunun tamiri hakkında bilgi verilmektedir.)

“Yollardaki Hanlar”, Açıksöz, Sayı:146, (30 Mart 1337), s.1. (Kastamonu ve Ankara yolu üzerindeki hanlar ve sağlık konusu hakkında yazıdır.)

“Ankara Belediyesi’nde Faaliyet”, Açıksöz, Sayı:477, (6 Mayıs 1922), s.1. (Ankara’nın imarı için vilayetin ve belediyenin faaliyete başlaması hakkında haberdir.)

7-Cemiyet Hayatı ve Sosyal Konular

“Ankara’da Tezahürat”, Açıksöz, Sayı:125, (28 Şubat1337), s.4. (Ardahan ve Artvin’in alınması üzerine Ankara’da yapılan şenlikler hakkında haberdir.)

“Hilal-i Ahmer İrsalâtı”, Açıksöz, Sayı:125, (28 Şubat 1337), s.2. (Kızılay’ın topladığı paralardan 2000 lirayı Ankara Kızılay temsilciliğine göndermesi hakkında bilgi verilmektedir.)

“Himaye-i Etfal Cemiyeti”, Açıksöz, Sayı:226, (5 Temmuz 1337), s.2. (Ankara’da Mustafa Kemal Paşa riyasetinde Himaye-i Etfal Cemiyeti’nin teşkil ve faaliyete başladığı hakkında Hâkimiyet-i Milliye’den alıntı yapılan haberdır.)

“Ankara Himaye-i Etfal Cemiyeti”, Açıksöz, Sayı:445, (25 Mart 1922), s.1. (Himaye-i Etfal Cemiyeti’nin çok kısa bir sürede başarılar kazandığı haberdır.)

“Ankara’daki Tiyatrolar Kapanıyor”, Açıksöz, Sayı:151, (5 Nisan 1337), s.2. (Türkiye Büyük Millet Meclisi’nin cephede harp devam ettiği sırada kahvehanelerdeki oyunları men etmesi ve tiyatroların seddini kararlaştırması hakkında haberdır.)

“Madam Gaulise”, Açıksöz, Sayı:158, (13 Nisan 1337), s.1. (Meşhur Fransız muhabirlerinden Gaulise’in Yunan mezalimini yerinde görmek maksadıyla Ankara’ya doğru gelmesi hakkında haberdır.)

“Milli Orduya Teberru”, Açıksöz, Sayı:205, (7 Haziran 1337), s.1. (Mustafa Kemal Paşanın, Ankara Belediyesi’nin satın alarak Ankara ahalisi adına şahsına hediye ettiği Çankaya’daki köşkü (Kasaboğlu Köşkü) orduya bağışlaması ve dört parça tapu senedinden ibaret köşk ve müstemilatının orduya intikal işlemlerinin başlatılması hakkında bilgi veren haberdır.)

“Ahiler-I”, Açıksöz, Sayı:213, (20 Haziran 1337), s.1. (Ahilerle dair ilk malumatın Ankara’nın fethi günlerine kadar dayandığı ifade edilen yazıda Ahiliğin kaynakları hakkında bilgi verilmiştir. Ankara’da son demlerini yaşayan ahilik geleneği ve Ahi Babaların hala bazı mahallerde mevcudiyeti, teşkilatın yasaı kabul edilen fetihnameler, İbni Batuda Seyahatnamesi ve Ahi Evren’den bahsedilmiştir. Ankara tarihinin siyasi durumundan söz edilerek tespitlerin yapılması, Anadolu’da Türk milli birliğinin tesisi açısından ahiliğin önemi ve teşkilat yapısı hakkında bilgiler verilmiştir.)

“Ahiler-II”, Açıksöz, Sayı:215, (21 Haziran 1337), s.2. (Ankara ahilerinin tarihi, Ahi Babalık geleneği, mesleki eğitimlerinin önemi, bölge iskânındaki rolleri hakkında bilgi veren yazıdır.)

“Ahiler-III”, Açıksöz, Sayı:216, (23 Haziran 1337), s.2. (Ahi teşkilatının tarihi hakkında kısa bilgiler verilen yazıda ahiliğin her şehirde müstakil olduğu, bu örgütlenmenin maddi menfaatlerle kurulmadığı, yolcu ağırlama, mesleki eğitim, düşman saldırılarına karşı halkı örgütleme ve fiyat denetimi gibi özellikleri anlatılmaktadır.)

Yakup Kadri, “Ankara Yolunda”, Açıksöz, Sayı:230, (10 Temmuz 1337), s.2. (Yakup Kadri Çankırı’dan Ankara’ya gelirken bir gece kaldığı Çankırı hakkında gözlemlerini dile getirmiştir.)

İsmail Habib, “Ankara’nın Panoraması”, Açıksöz, Sayı:437, (15 Mart 1922), s.1. (İsmail Habib yazısında Ankara’yı tasvir etmektedir. İsmail Habib (Sevük) yazısında; “Şehirlerin isimleriyle şehirlerin kendileri arasında daima bir münasebet bulurmuş. İstanbul, İzmir, Kastamonu şehirlerinin isimleriyle arasındaki bağı bulmuş. Ankara kelimesinden kara bir mana çıkıyorsa bu şehrin toprak ve kerpiçten yapılmış evlerinden de öyle hüznü ve esmerin bir mana bulmuş. Bu şehri paslı bakır renginde yaptıkları için mi ona bu ismi vermişler? Yoksa ona bu ismi verdikleri için mi şehri kireçsiz ve badanasız evlerle kurmuşlar?” demektedir. Yazıda özetle Ankara’da çirkinliklerin çok çabuk, güzelliklerin ise biraz geç görüldüğü anlatılmıştır.)

İsmail Hakkı, “Türkçe Hutbe”, Açıksöz, Sayı:460, (11 Nisan 1922), s.2. (Mustafa Kemal’in hutbenin Türkçe okunması konulu konuşması ve hutbenin önemi üzerinde durmasından bahsedilmiştir. Bilindiği gibi Mustafa Kemal Paşa, TBMM’nin üçüncü devresi açılışında yaptığı konuşmada hutbenin Türkçe okunmasını istemiştir. Bu yolda ilk hutbe Ankara’da Hacı Bayram-ı Veli Camii’nde okunmuştur. O güne kadar halk Cuma ve bayram namazı sonrası okunan hutbeyi dinlemekle iktifa etmiştir. Yazda İstanbul’daki kürsü şeyhliklerinden de bahsedilmektedir. Kürsü şeyhlerinin vaaz ve nasihat vermekle birlikte camide okunan ayetin anlamını halkın anlayabileceği dilde izah etmiş oldukları anlatılmıştır.)

“Ankara’da Ziyafet”, Açıksöz, Sayı:450, (30 Mart 1922), s.2. (Buhara Sefiri Galip Paşa tarafından sefirlere ziyafet verildiği ve çok samimi tezahüratla karşılanmış olduğu hakkında haberdir.)

8-Milli Mücadele Hareketi ve Cephe Haberleri

“Yunan Esirleri Ankara’da”, Açıksöz, Sayı:167, (24 Nisan 1337), s.2. (Son muharebede esir edilen Yunan askerlerinin bir kısmının Ankara’ya nakil olunmaları hakkında bilgi verilmektedir.)

“Antep Kahramanı Ankara’da”, Açıksöz, Sayı:167, (24 Nisan 1337), s.2. (Antep kahramanı Kılıç Ali Bey’in Ankara’ya gelmesi hakkında haberdir.)

“Ankara Belediyesi’nin Harb Faaliyeti”, Açıksöz, Sayı:263, (22 Ağustos 1337), s.2. (Ankara Belediyesi’nin orduya bin süngü hediye etmesi konulu haberdir.)

“Ereğli’den İzmir’e”, Açıksöz, Sayı:287, (18 Eylül 1337), s.2. (Ereğli’den Ankara’ya gelen yüz beş gönüllünün Ankara’da merasim ile karşılanması hakkında haberdir.)

“Cephe Haberi”, Açıksöz, Sayı:249, (2 Ağustos 1337), s.1-2. (Bir süredir cephede bulunan Ankara hükümeti temsilcilerinin dönmesi, cepheden verdikleri önemli haberler, askerin zafere olan inancı hakkında yazıdır.)

“Muzaffer Başkumandanımızın Ankara’ya Teşrifi”, Açıksöz, Sayı:287, (19 Eylül 1337), s.1. (Başkumandan Mustafa Kemal Paşa’nın Ankara’ya gelmesi haberi.)

“Mustafa Kemal Paşa Hazretlerinin Tarihi Nutukları”, Açıksöz, Sayı: 289, (21 Eylül 1337), s.1. (Büyük Millet Meclisi’nin toplantısında Başkumandan ve Meclis Reisi Mustafa Kemal Paşa’nın savaşın son durumu hakkındaki konuşmasını konu alan haberdir.)

“Anadolu’da Heyecan-ı Vatanperverane”, Açıksöz, Sayı:267, (27 Ağustos 1337), s.2. (Akhisar, Giresun, Ankara, Muş ve Ilgaz’da heyecanlı vatanperverane toplantıların yapılması haberi.)

“Ankara’da Büyük Bir İçtima”, Açıksöz, Sayı:267, (27 Ağustos 1337), s.1. (26 Ağustos Cuma günü Ankara’da Namazgâhta toplanan Ankara halkının düşmana karşı mücadelede kararlılık vurgusu yapması ve burada yapılan konuşma haberi.)

“Anadolu’da Tezahürat”, Açıksöz, Sayı:272, (1 Eylül 1337), s.1. (Düzce’de Türk ordusu için toplanan 6700 sigaranın cepheye gönderilmesi ve Ankara’da milli mücadele için yapılan dualar ve nutuklar hakkında haberdır.)

“Umumi Tezahürat”, Açıksöz, Sayı:273, (3 Eylül 1337), s.1. (Ankara’daki bir içtimada üç önemli kararın alındığı, Türk topraklarını ve Türk hukukunun korunacağı hakkında haberdır.)

“Ankara’da Şenlikler”, Açıksöz, Sayı:285, (17 Eylül 1337), s.2. (Ankara’da gerçekleşen miting ve Hamdullah Suphi Bey ile Refet Paşa’nın nutukları hakkında bilgi haberdır.)

“İstifanın Manası”, Açıksöz, Sayı:389, (18 Kânûn-ı Sâni 1338), s.1. (Ankara’da bir siyasi yaprak dökümü olduğu, birkaç bakanın istifa etmesi haberdır.)

“Azerbaycan Sefarethanesi’nde”, Açıksöz, Sayı:340, (21 Teşrîn-i Sâni 1337), s.1. (Azerbaycan Sefarethanesi’nde özel bir merasimle sancak keşide edilmiş olduğu ve merasimde bütün Ankara hükümet ricali ve yabancı temsilcilerin hazır bulunduğu haber olarak duyurulmuştur.)
“Ankara Ortodoksları da Papa Eftim’e Vekâlet Verdiler”, Açıksöz, Sayı:372, (29 Kanun-ı Evvel 1337), s.1. (Ankara’da Türk-Ortodoks Cemiyeti’nin Fener Patrikhanesiyle alakayı kestiğini ve milli hükümetin özel izni dâhilinde bir Türk-Ortodoks Patrikhanesi teşkili için teşebbüste bulunmak üzere Papa Eftim’e genel vekâlet verdiğini ilan etmiştir.)

“Papa Eftim Müstakil Bir Daire-i Ruhaniye”, Açıksöz, Sayı:372, (29 Kânûn-ı Evvel 1337), s.1. (Papa Eftim’in müstakil bir ruhaniye dairesi teşkili için Adliye Vekâleti’ne müracaat etmesi haberdır.)

“Cemal Paşa Ankara’da”, Açıksöz, Sayı:373, (31 Kânûn-ı Evvel 1337), s.1. (Isparta Mebusu Mersinli Cemal Paşa meclis müzakeratına iştirak ettiği haberdır.)

“Birinci Reis Vekâleti”, Açıksöz, Sayı:373, (31 Kânûn-ı Evvel 1337), s.1. (Büyük Millet Meclisi Birinci Reis vekâletine Konya mebusu Kazım Efendi’nin intihap olduğu haberdır.)

“Heyet-i Sefaretin Azimeti”, Açıksöz, Sayı:304, (9 teşrinievvel 1337), s.2. (Azerbaycan Sefaret Heyetinin Ankara’ya hareket ettiği haberi verilmiştir.)

“Ankara’da bir Ziyafet”, Açıksöz, Sayı:336, (16 Teşrîn-i Sâni 1337), s.1. (Azerbaycan Mümessili İbrahim Abilof şerefine Afgan Sefaretnamesinde verilen ziyafet hakkında haberdır.)

“Ukrayna Sefiri Ankara’da”, Açıksöz, Sayı:360, (15 Kânûn-ı Evvel 1337), s.1. (Sefaret Heyetinin parlak bir surette karşılanması haberdır.)

“Birinci İnönü Zaferimiz”, Açıksöz, Sayı:384, (12 Kânûn-ı Sâni 1338), s.1. (Birinci İnönü Zaferi’nin yıldönümünde yapılan kutlamalar hakkında haberdır.)

“Sonbahar At Koşusu”, Açıksöz, Sayı:316, (23 Teşrîn-i Evvel 1337), s.2. (Ankara’da Mustafa Kemal Paşa’nın himayesinde geliri Himaye-i Etfal Cemiyeti’ne ait olmak üzere at koşusunun tertip olduğu haberdır.)

İsmail Habib, “İki Ankara”, Açıksöz, Sayı:435, (13 Mart 1922), s.1. (İsmail Habib Sevük yazısında; “İki nevi Ankara vardır: Biri maddi Ankara, şu coğrafyalarda okuduğumuz Timürlenk ile Yıldırım’ın harp ettikleri Ankara, bir de manevi Ankara vardır; her evi çelikten bir kaleydi ve her kalesi semanın burçları gibi yüksekti. İşte Anadolu’nun payitahtı bu Ankara’dır.” Demektedir. Yazıda, Ankara’nın yalnız binalarına değil nereye ve hangi safhasına bakılsa bu ikiliğin görüldüğü anlatılmıştır.)

“Ankara’da Muazzam Miting”, Açıksöz, Sayı:452, (2 Nisan 1922), s.1. (Büyük Millet Meclisi’nde Misak-ı Milli haricinde hiçbir kararın mübarek olamayacağı ifade edilmiştir.)

“Ankara’da Muhteşem Tezahürat”, Açıksöz, Sayı:458, (9 Nisan 1922), s.1. (Haberde “Cuma günü Ankara unutulmaz günlerden birini yaşadı. Daha kuşluk vaktinde davullarla, zurnalarla, al bayraklarla Ankara’nın sokaklarını ve caddeleri dolaşarak ahaliye Cuma namazına müteakip Büyük Millet Meclisinin önünde toplanacağını ilan edilmişti” denilerek TBMM’nin açılışı hakkında yapılan duyurusu haberdır.)

“Güzel İzmir ve Yeşil Bursa’mızın İstirdadı Münasebetiyle Ankara ve Mülhakatta Büyük Şenlikler”, Açıksöz, Sayı:580, (14 Eylül 1338), s.1. (İzmir ve Bursa’nın kurtarılması sebebiyle büyük şenliklerin yapılması haberdır.)

“Ankara’ya Katillerden, Canilerden Bir Kafile Geldi”, Açıksöz, Sayı:590, (26 Eylül 1338), s.1. (Ankara’ya Yunanlı 72 erkek ve üç kadının getirildiği,

üniformalarına bakılınca birisin miralay, ikisinin kaymakam, dokuzunun binbaşı ve diğerlerinin muhtelif rütbede oldukları hakkında haberdir.)

“Ankara’da Büyük Tezahürat”, Açıksöz, Sayı:572, (4 Eylül 1338), s.1. (Büyük Zafer münasebetiyle Anadolu’nun her tarafında ve özellikle Ankara’da şenlikler yapılması haberdir.)

“Ankara’da Parlak Hazırlıklar”, Açıksöz, Sayı:595, (2 Teşrin-i Evvel 1338), s.1. (Gazi ve Muzaffer Başkumandan Mustafa Kemal Paşanın Ankara’ya gelmesi konulu haberdir.)

“Başkumandanımız Dün Ankara’ya Geldi”, Açıksöz, Sayı:596, (3 Teşrin-i Evvel 1338), s.1. (Gazi Mustafa Kemal’in Ankara’ya gelmesi ve emsali görülmemiş bir halk kitlesi tarafından tezahüratla karşılanması konulu haberdir.)

“Başkumandanımızın Ankara’ya Teşrifi”, Açıksöz, Sayı:597, (4 Teşrin-i Evvel 1338), s.1. (Başkumandan Mustafa Kemal Paşanın zaferde büyük rol oynaması ve Ankara’ya geldiği zaman emsali görülmemiş bir tezahüratla karşılamaların yapılması hakkında bilgi verilmektedir.)

9-İktisadî Konular

İktisat Vekili Mahmud Esad, “Ankara’da İktisat Konferansı”, Açıksöz, Sayı:671, (2 Kanun-i Sani 1338), s.1. (Ankara’da iktisat konferansı toplanacağı, iktisat vekilinin bu husustaki genelgesidir.)

“Ankara Nakit Piyasası”, Açıksöz, Sayı:376 , (3 Kânûn-ı Sâni 1338), s.2. (Ankara nakit piyasasının son halinin verildiği haberdir.)

“Ankara’da Nakit Piyasası”, Açıksöz, Sayı:387, (16 Kânûn-ı Sâni 1338), s.2. (Ankara’da beş gün evvelki nakit piyasası verilmektedir.)

“Ankara’da İş Yurdu”, Açıksöz, Sayı:389, (18 Kânûn-ı Sâni 1338), s.1. (Şehit ve cephe zabitanı aileleri için Ankara’da bir İş Yurdu tesis edildiği haberdir.)

10-Diğer Konular

“Tren Kazası”, Açıksöz, Sayı:224, (3 Haziran 1337), s.2. (Ankara’da bir yolcu trenin raydan çıkarak kaza yapması haberdir.)

“Ankara’da Yangın”, Açıksöz, Sayı:555, (15 Ağustos 1338), s.2. (Rus Sefarethanesinde çıkan yangın haberdir.)

“Ankara’da Yangın”, Açıksöz, Sayı:560, (21 Ağustos 1338), s.2. (Ankara’da Rus Sefarethanesinde çıkan yangın ve yangının bir lambadan kaynaklanması haberidir.)

Turgut, “Ammûriyye–Ankara”, Açıksöz, Sayı:187, (17 Mayıs 1337), s.2. (Ankara tarihini tetkik eden bir makaledir. Öteden beri Arapların Ankara’ya ‘Ammûriyye (Afyon Emirdağ yakınlarında antik kent) dediklerini düşünen yazar, Çankırı Evkaf Müdürlüğü’nde mazbut İsfendiyarzâdelerin vakfiyesinde “Kangırı’ya vakıf Ankara diyor ve müteaddit tekrar ediyor” diyerek Ebu Temmam’ın zafername şeklinde yazdığı kasideden bahisle Abbasi halifelerinden Mutasım döneminde yapılan seferleri konu ederek (M.838) Ankara’nın Ammuriyye ismiyle ile bir bağlantısının olmadığını izah etmektedir.)

Sonuç

Açıksöz gazetesinde Milli Mücadele döneminde Ankara konulu haber ve yazılar bulunmaktadır. Bu dönemde Açıksöz yerel bir gazete görünümünde olmasına rağmen bölgesel ve ulusal nitelikli bir yayın politikasına sahip olmuştur. Açıksöz, Ankara haberlerini ilk önce Hâkimiyet-i Milliye’den alırken Anadolu Ajansı’nın kurulmasından sonra haber kaynağını genellikle ajansa dayandırmıştır. Bu dönemde Ankara’nın siyasi konumu sebebiyle şehre gelip giden bürokratlar, askerler, diplomatlar, meşhur kişiler ve gazetecilere ait bilgiler Açıksöz’de yer bulmuştur. Anadolu Ajansı’nın kuruluşu haber verilmiş, Ankara’da yayınlanan Hâkimiyet-i Milliye, Emek, Anadolu Duygusu adlı gazeteler ile Kalem, Bozkurt, Sebilürreşad ve Anavatan dergilerinin tanıtımı yapılmıştır. Eğitim konularında Maarif Kongresi, Maarif Vekâleti tarafından başlatılan Âli Dersler, Ziraat Mektebi ve Zabıta Mektebi konulu haberler, Ankara’nın imar işleri, Ankara Belediyesi’nin faaliyetleri gazeteye yansımıştır. Ayrıca Ankara İstiklal Mahkemesinin çalışmaları ve kararları, dış politik konularda sefaret heyetleri ile gelip gidenler, cephe haberleri, Hilâl-i Ahmer, Himâye-i Etfâl Cemiyeti’nin teşkil olunması ve faaliyetleri, ahilik müessesesi, miting ve tezahüratlar, kaza ve yangın haberleri gibi çeşitli konular gazeteye haber olarak yansımıştır. Bu yönüyle gazete araştırmacılara kaynaklık edecek bilgiler sunmaktadır.

Kaynaklar:

- Açıksöz, (Kastamonu Yazma Eser Kütüphanesi'nde kayıtlı bulunan gazete sayıları). AÇIKSÖZCÜ, Hüsnü, *İstiklâl Harbinde Kastamonu*, Kastamonu Vilayet Matbaası, Kastamonu, 1933.
- DEMİRCİOĞLU, Aziz, *100 Yıllık Kastamonu Basını 1872-1972*, Kastamonu, 1973.
- DEMİRCİOĞLU, Aziz, "Kastamonu Basın Tarihi Hakkında Notlar", *Türk Tarihinde ve Kültüründe Kastamonu- Tebliğler (19-21 Ekim 1988)*, Gazi Üniversitesi Kastamonu Eğitim Yüksekokulu, Ayyıldız Matbaası, Ankara, 1989, s.151-158.
- ÖZÇELİK, İsmail, "Millî Mücadelede Açıksöz Gazetesi ve Kastamonu Kamuoyunun Güney Anadolu İllerinin İşgali karşısındaki Tavrı", *Türk Tarihinde ve Kültüründe Kastamonu- Tebliğler (19-21 Ekim 1988)*, Gazi Üniversitesi Kastamonu Eğitim Yüksekokulu, Ayyıldız Matbaası, Ankara, 1989, s.109-114.
- SÖYLEMEZ, Faruk, "Millî Mücadelede Kastamonu Basını", *Atatürk Yolu Dergisi*, Cilt:3, Sayı:12, (1993), s.412-414.
- ŞAHİNGÖZ, Mehmet, "Millî Mücadele'de Kastamonu", *Türk Tarihinde ve Kültüründe Kastamonu, Tebliğler, 19-21 Ekim 1988*, Kastamonu, 1989, s.133-143.
- ŞAHİNGÖZ, Mehmet "Millî Mücadele'de Protesto ve Mitingler", *Türkler Ansiklopedisi*, Cilt:17, Ankara, 2002, s.726-730.
- YILMAZ, Mehmet Serhat, "Açıksöz Gazetesinde Yazı Yazan Önemli Şahsiyetler", *Millî Mücadele'nin Anadolu'daki Basın Bayraktarı Hüsnü Açıksöz (1896-1939)*, Kastamonu Gazeteciler Cemiyeti, Basın İlan Kurumu Genel Müdürlüğü, İstanbul, 2016